

Tove Jansson. Brev från Tove Jansson. Urval och kommentarer Boel Westin & Helen Svensson. Norstedts förlag.

Internetvärlden ger och internetvärlden tar. En genre inom litteraturen som för alltid tycks ha gått förlorad är breven. Korrespondens mellan två människor, som berikar inte bara dem utan även läsare långt senare i tiden. Tove Jansson var en minst sagt flitig brevskrivare. Enbart de brev hon besvarade till okända beundrare beräknas uppgå till nästan etthundratusen stycken. Då kvarstår alla de brev Tove Jansson skrev till den nära vänkretsen, familjen och älskade. Boel Westin och Helen Svensson har samlat ett antal sådana brev i en unik utgåva på Norstedts förlag. Det är brev till föräldrar, vänner, kollegor, förläggare och människor som hon älskade med en romantisk kärlek. Till att börja med kände jag mig lite blyg inför detta läsande av en annan persons privata korrespondens. Men snart försjönk jag i texten som vore detta en roman eller poesi. Tove Jansson författade med en glöd och intensitet också då hon skrev brev. För det mesta kretsar hennes brev kring två teman: kärlek och arbete. Mycket har jag läst av och om Tove Jansson. Men först nu inser jag vilken rik och hel människa hon var. Bland adressaterna är det särskilt tre personer, tre kvinnor och tre kärlekar, som jag fäster mig vid. Det är breven till modern Signe Hammarsten Jansson, i breven mest kallad Ham eller Hamslan, till Vivica Bandler och Tuulikki Pietilä, som också blev Tove Janssons livskamrat och stora kärlek och som fick stå modell åt Tooticki i Mumindalen. Med Vivica Bandler upptäckte Tove Jansson sin erotiska kärlek till kvinnan. Deras relation gick under täcknamnet Tofslan och Vifslan. Vivica var gift med en man och inte riktigt beredd att bryta upp från den relationen. Med en lika hetsig som tragisk ton skriver Tove: "Vänta kan jag, nu vet jag det. Hur länge som helst, bara du tar mig i famn när tiden är slut". I början av 60-talet blir de passionerade breven mer vänskapliga och formella. Tove Jansson hade då redan träffat den som blev hennes livs kärlek, Tuulikki Pietilä. Till henne är breven trygga och tillitsfulla. Med Tuulikki finner Tove Jansson någon att leva sitt liv inför och saknar varje stund hon inte gör det. Allt vill hon dela: "Vi tyckte så synd om dig som inte fick se den här härligheten – men vi får nog ännu bättre och större stormar på den här ön ska du se!".

I breven till sin nära omgivning visar Tove Jansson på livets rikedom. Hon är ett med allt. Ett med sina relationer, ett med naturen, med familjen, vännerna, med konsten och naturligtvis också ett med sina mumintroll.

Jakob Carlander

